

Suomi Venäjän vallan alla = autonomian aika

Vuonna 1809 Venäjän hallitsijaksi tuli keisari Aleksanteri 1. Venäjä halusi valloittaa Suomen. Vuonna 1808 syttyi *sota*. Sotaa sanotaan Suomen sodaksi. Ruotsi-Suomi hävisi sodan ja Suomi liitettiin Venäjään vuonna 1809. Suomi sai autonomian eli itsehallinnon. Se tarkoittaa, että suomalaiset saivat itse päättää monista asioista.

Venäjän keisari oli kuitenkin myös Suomen hallitsija. Aleksanteri I:n jälkeen Venäjän keisariksi tuli Nikolai I. Kun Nikolai I kuoli, hänen jälkeensä keisariksi tuli Aleksanteri II vuonna 1855. Kun Aleksanteri II oli keisarina, suomalaisten elämä kehittyi paljon.

Talouselämä ja elinkeinot

Autonomian alussa ei käyty sotia ja elämä Suomessa oli pitkään rauhallista. Suomessa

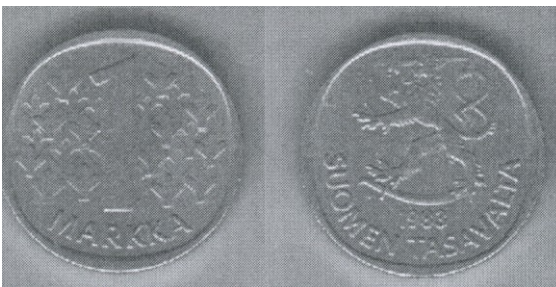
kehitettiin liikennettä: Ensimmäinen rautatie rakennettiin

Helsingistä Hämeenlinnaan vuonna 1862, mutta matka kesti silloin 4,5 tuntia. Myös maanteitä rakennettiin paljon.

Kaupungit kasvoivat ja kaupunkeihin perustettiin uusia kauppoja. Koska Turku oli kaukana Venäjältä, Helsingistä tuli uusi pääkaupunki vuonna 1812. Suomi alkoi teollistua, kun kaupunkeihin rakennettiin paperitehtaita ja terästehtaita. James Finlayson perusti Tampereelle tekstiilitehtaan ja siitä kasvoi Pohjoismaiden suurin tekstiilitehdas.

Tehtaissa tarvittiin paljon työntekijöitä. Siksi ihmisiä muutti maalta kaupunkeihin ja heistä tuli työläisiä. Työläisten asunnot olivat hyvin pieniä ja ahtaita. Tehtaissa tehtiin töitä kuutena päivänä viikossa. Vain sunnuntai oli vapaapäivä. Työpäivät olivat 12–14 tuntia pitkiä. Usein myös lapset kävivät töissä tehtaissa.

Vaikka Suomessa oli jo teollisuutta, suurin osa ihmisistä asui vielä maaseudulla ja viljeli maata. Rikkaat talonpojat voivat hyvin. He omistivat omaa maata. Mutta suurella osalla ihmisistä ei ollut omaa maata. Torpparit vuokrasivat maata talonpojilta viljelyä varten. Maaseudulla oli paljon todella köyhiä ihmisiä, jotka joutuivat kerjäämään ruokaa. Joskus Suomessa ei saatu kunnollista satoa ja silloin ihmiset näkivät nälkää. Suomessa oli viimeinen suuri nälänhätä vuosina 1866–1868.

Suomi sai oman rahan vuonna 1863. Rahan nimi oli markka

Kansakoulu

Suomalaisen kansakoulun kehitti Uno Cygnaeus 1860-luvulla. Ensin koulu kesti vain neljä vuotta, mutta se oli suomenkielinen. Koulu ei enää ollut kirkon valvonnassa. Maaseudulla rikkaiden lapset kävivät koulussa enemmän kuin köyhien lapset. Lasten ei ollut pakko mennä kouluun. Myös opettajia alettiin kouluttaa.

Sortokaudet

Vuonna 1894 Venäjän hallitsijaksi tuli Nikolai II. Venäjään kuului paljon eri kansoja ja venäläiset halusivat liittää Suomen tiiviimmin Venäjään. Siksi venäläiset halusivat ottaa Suomen autonomian pois. Aikaa sanotaan sortokaudeksi.

Kun sortokaudet alkoivat, suomalaiset eivät enää saaneet itse päättää asioistaan.

Suomalaisten miesten oli pakko mennä venäläiseen armeijaan ja kaikkien oli pakko opiskella venäjän kieltä.

Suomessa korkein venäläinen oli kenraalikuvernööri. Hän hallitsi maata. Vuonna 1904 Eugen Schauman ampui kenraali kuvernööri Bobrikovin sortokausien vuoksi.

Suomalaiset vastustivat sortokausia ja suomalaisten tahto itsenäistyä kasvoi. Vuonna 1905 Suomessa järjestettiin suurlakko. Silloin kukaan ei mennyt töihin. Ihmiset marssivat kaduilla ja vaativat, että itsehallinto annetaan takaisin. Lopulta keisari päätti, että Suomi saa oman eduskunnan. Ensimmäiset eduskuntavaalit järjestettiin vuonna 1906.

Suomalaiset naiset saivat äänestää ensimmäisinä Euroopassa. Sitä ennen vain rikkaat miehet olivat saaneet äänestää Suomessa.

Suomi jakautuu kahtia

Ensimmäinen maailmansota alkoi vuonna 1914 ja kesti vuoteen 1918. Sodan aikana Suomesta lähti nuoria miehiä Saksaan. Siellä he saivat sotilaskoulutusta. Miehiä kutsuttiin jääkäreiksi. He halusivat perustaa Suomelle oman armeijan, joka taistelisi Venäjää vastaan.

Kaikki suomalaiset halusivat itsenäistyä, mutta ihmiset olivat eri mieltä siitä, millainen itsenäinen Suomi on. Köyhä väestö halusi, että heidän elämänsä paranee. Työläiset ja muut köyhät ihmiset perustivat oman sotilasjoukon, punakaartin. Talonpojat ja porvarit perustivat oman sotilasjoukon, valkokaartin. Suomeen syntyi kaksi ryhmää: punaiset ja valkoiset.

Kysymyksiä:

Onko väite oikein vain väärin? Korjaa väite, jos se on väärin.

1. Autonomia tarkoitti sitä, että suomalaiset saivat päättää monista asioista itse.
2. Kun keisari oli Aleksanteri II, Suomessa elämä parani.
3. Autonomian aikana teollisuus oli tärkein elinkeino.
4. Kun Suomeen rakennettiin tehtaita, paljon ihmisiä muutti maalta kaupunkeihin.
5. Työläiset olivat rikkaita.
6. Jos oli töissä tehtaassa, jäi paljon vapaa-aikaa.
7. Kaikkien lasten oli pakko mennä kansakouluun.
8. Kun Suomessa oli sortokaudet, venäläiset yrittivät ottaa autonomian pois.
9. Suomalaiset naiset olivat Euroopassa ensimmäiset naiset, jotka saivat äänestää.
10. Punaiset ja valkoiset halusivat samanlaisen Suomen.

Vastaa kysymyksiin suomeksi.

1. Miten suomalaisten elämä kehittyi autonomian aikana?
2. Mitä sortokaudet tarkoittivat?